

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 10 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 10 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t.j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Sodništvo po Slovenskem v budgetnem odseku državnega zbora.

Z Dunaja 27. jan. [Izv. dop.]

V budgetnem odseku sta se pri obravnavi justičnega ministerstva oglasila dr. Klaič in dr. Vošnjak zaradi žaljenja narodne ravnopravnosti v sodnijskih uradih. Dr. Klaič se je pritožil, da po Dalmaciji sodnije v italijanskem, mesto v hrvaškem jeziku uradujejo; dr. Vošnjak pa je dokazal, da kljub mnogim ministerskim ukazom večina Slovencev še vedno pri sodnijah ne najde spoštovanja svojega jezika, in da se protokoli s slovenskimi strankami pišejo v nemškem jeziku na veliko kvar pravosodju. Na Kranjskem je sicer v tem oziru majheno bolje, ker so tam zlasti mlajši uradniki slovenščine tudi v pisavi zmožni, a tem slabše je po sosednjih deželah. Največ krivo tem napakam — pravi govornik — je predsedništvo graške deželne nadsodnije, katero ima posebno antipatijo do vsega slovenskega.

Zato je občna želja po vseh slovenskih deželah, da bi se ustanovila deželna nadsodnija v Ljubljani, tržaška pa bi se lahko odpravila.

Minister Stremayr odgovarja, da kar se tiče uradovanja, ima tri načela: 1. Na vsako ulogo mora c. kr. urad odgovoriti v tistem deželnem jeziku, v katerem je uloga spisana; 2. Zapisniki morajo pri vseh c. kr. sodnijah pisani biti v tistem deželnem jeziku, katerega stranka govori in 3. končna obravnava se mora vršiti v tistem jeziku, v katerem so zapisniki spi-

sani. Minister trdi, da se na Kranjskem vse tako vrši in da je on mnogo aktov s Kranjskega v rokah imel, ki so slovenski spisani.

Dr. Vošnjak ugovarja, da se po gori navedenih principih ne ravna pri Slovencih; na Štajerskem so slovenski zapisniki bele vrane, na Koroškem pa se samo nemški, po primorskih deželah samo italijanski uraduje. G. minister naj tedaj precej svoje principe proglašaja, od predsedstva graške nadsodnije pa naj zahteva, da tudi predsedništvo dostavi izrek svoje dobre volje; sicer bodo vsi ministerski ukazi le bob ob steno.

Pri tej priliki je g. minister omenjal, da uradi mej soboj morajo vendar v enem državnem jeziku poslovati, na kar sta gg. Klam-Martinic in Zeithamer odločno protestirala, da bi se češki jezik v čeških deželah smatral le kot nekaki inferiorni jezik.

Končno je še dr. Vošnjak vprašal, kakaj se nij nobena svota v proračunu postavila za zidanje nove dvorane za porotne obravnave v Ljubljani. Minister odgovarja, da se uže razprave o tem vršé, da pa načrti za zidanje še niso došli od graške nadsodnije.

Od Francozov se učimo umno gospodariti.

VI.

Slovenci, ustanovimo si napredovalne šole za našo mladino.

(Dalje. *)

Na Francoskem se učenci v vseh šolah od 14. leta naprej učé namesto turnanja ekserciranje. Tudi pri nas bode ekserciranje z vojaško disciplino ne le pripravljalo za vojaški

*) Glej št. 21. „Slov. Naroda“.

stan, ampak tudi dober upliv na нравnost imelo. — Vojaške vaje zna vsak, ki je svoja tri leta pri vojaščini doslužil z vspehom.

Nemškega jezika se nič ne strašimo; koristil nam bode. — (Zdaj se celo Francozi „švabščino“ prav pridno učé in se ne bojijo za svojo narodnost.)

Bolj škodljive in nevarne so slovenskemu narodu nemške navade in nemško mišljenje; tem naložimo visok colj, nemški jezik pa se učimo!

Pod umnim gospodarstvom razumem poljedelstvo (ki pa se naj ne uči po zimi) živinorejo, kletarstvo, gospodarske račune, gospodinjstvo, sploh vse, kar utegne prihodnjemu gospodarstvu dejansko koristiti. Nauk naj ne bode teoretičen in sistematičen, ampak praktičen, ki se bode oziral na krajne okoliščine. — Mladič naj se vadijo tudi javno govoriti o umnem gospodarstvu.

Petje je mladeničem ravno tako potrebno, kakor deklicam.

Noben predmet néma takega upliva na zmernost, nego higijajna z matematiko; sploh je za praktično porabo vsake vede treba matematičnega izšolanja uma in volje.

Razumna odgoja naj se uči v poslednjih letih, pa ne po kadem sistemu (na pr. Herbartovem). — Tretje in četrto poglavje H. Spencerjeve knjige o odgoji bode praktičnim potrebam večidel zadostovalo. — O odgoji so nemške knjige večidel slabe, nerabljive za življenje; Angleži in Francozi so spisali mnogo izvrstnega o odgoji in o naravoslovji sploh.

Za razvoj močne volje nij boljšega sredstva, nego matematično izšolanje duha in stanovitno vspešno delo. Učitelji naj

Listek.

Objektivno in subjektivno.

VII.

Milostiva gospa! Osem naglavnih grehov imamo Slovenci, drugi krščansko-katoliški narodi jih imajo le sedem, kakor smo se učili v šoli, ko smo še bili mali.

Bog nas varuj, kako le pridemo ravno mi do osmega naglavnega greha, še sedem jih je preveč na svetu, kaj še le osem!

Da, tako je, in žal, da nij drugače! Drugi narodi spoštujejo sami sebe in imajo zato le sedem naglavnih grehov, mi pa jih imamo osem, ker se le preveč sami zaničujemo in smo le objektivni Slovenci, a subjektivno grešimo vsak dan proti zdravemu razumu in proti človeški pameti, katera nas uči, da ne smemo nikjer zanemarjati prirojene nam pravice in ne za las

terena odstopiti protivnikom narodnosti naše.

V načelu, t. j. v teoriji, smo res Slovenci, v praksi pa še nismo, do tega imamo še daleč.

Le pomislite, gospa, da je dr. Lovrenc Stein prav lepo znal razvijati načela narodnega gospodarstva v teoriji, t. j. objektivno, kako je pa subjektivno gospodaril, to vemo vsi, in vi milostiva ste menda uže tudi kaj slišala o tem praktičnem gospodarju, od katerega se učé naši juristi gospodarjenja tam na Dunaji. Ko ne bi žalostno bilo to vse, bi se človek mogel nasmejati tej ironiji iz celega srca, ali je žalostno za Lovrenca, da je tako zgrešil pravi pot na polji gospodarstvenem, in žalostno je tudi za nas, da tavamo sem ter tja obloženi z osmim naglavnim grehom po svetu okolo, pa se ga ne moremo znebiti in otresti pri najboljše volji.

Čitam uže od leta 1855. slovenske časnike, in resnično vam povem, da me nij razjezila uže dolgo nobena reč tako, kakor ón

dan vest, da se je v ljubljanskej čitalnici plesalo po nemški komandi. Da, če bomo mi sami z nemško metljo zmetali slovenščino iz narodne čitalnice, kam pa pridemo?

Tožimo se, da ne gre to, da ne gre óno, kakor bi moglo in moralo iti, a sami nič ne storimo, ampak čakamo ko fatalisti boljših časov, katerih pa ne bomo dočakali nigdar, če se ne poboljšamo in ako nas pamet skoraj ne sreča.

Na gospodarstvenem polji nam gre vse navskriž, kakor da smo se od doktora Lovrenca naučili delati „banke“, na narodnem polji pa tudi ne bo šlo, ako se ne poprimemo dela vsi, kolikor nas je starih in mladih, ako ne bo storil vsak svoje dolžnosti v odločenem si delokrogu — ako ne bo postavil vsak nas svojega moža.

Na naše prvake in zastopnike se ne smemo nigdar preveč zanašati, ampak mi od zdolaj moramo pritiskati, potem bodo mogli tudi pr-

Slavnostni govor. 3. Sviranje na flavti. 4. Deklamacija. 5. „Glasi domovinski“ poje možki zbor. 6. Ples. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Vstopnina za ude 50 kr.; za ude z družino 1 gld.; za vsacega neuda 1 gl. K tej veselici vabi odbor.

— (V sežanskej čitalnici) bode dne 1. februarja veselica z deklamacijo, petjem, glasbo, plesom in igro „Mickina svatba“. — Začetek ob 7 1/2 uri zvečer. Vstopnina 50 kr. za osobo. K tej veselici uljudno vabi

Odbor.

— (Mozirska čitalnica) vabi k „besedi v spomin Val. Vodnika“, katero napravi v nedeljo dne 1. svečana t. l. Spored: Pozdrav predsednikov. Slavnostni govor v spomin Val. Vodnika. Tombola v korist stradalajočim Istranom. Petje domačega pevskega zbora. Končno ples. Začetek ob 7. uri zvečer. K obilnej udeležitvi vabi najuljudneje odbor.

— (Iz Celja) se nam piše 24. jan. da sta v tamošnji fabriki za plinovo svečavo dva delavca Urh in Trnovšek zadušena najdena bils, najbrž sled svoje neprevidnosti.

Postano.

Prečastite bralce „Slovenskega Naroda“ opozorjemo na današnji inserat „prve ogerske zavarovalne družbe“.

Zahvala.

Najtoplejšo zahvalo izrekam prijateljem in vsem blagomiselnim, ki so mojemu dragemu bolnemu očetu, gospodu

dr. Antonu Potočniku,

mestnemu zdravniku v Metliki,

ljubivo sočutje in pri sprevedu njegovem dne 25. t. m. zadnjo čast izkazali.

Metlika, dne 26. januarja 1880.

(42)

Oton Potočnik,

prisluznik kr. sod. stola v Ogulinu.

Zahvala in spričevalo.

Blagorodnemu g. **G. Kordeku** v Slovenjem Gradci!

Čast mi je naznanjati, da je vaš **železni sirup**, katerega sam dovolila rabiti svojim 2 deklama proti **bledici**, obema izvrstno pomagal. Ne morem si kaj, da ne bi se vam za prirejevanje tega izvrstnega zdravila zahvalila in je vsakemu priporočila zoper jednake bolezni.

Na Uršinej gori dne 4. decembra 1879.

Ana Plešičnik.

Prijetno je podpisnemu potrditi g. **G. Kordeku**, lekarju v Slovenjem Gradci, da je njegov **železni sirup**, kateri sem prireja, mojej soprogi vrlo ko-

ristil, ko je trpela za **brezkrvnostjo**. Tri sklenice je porabila in popolnem ozdravela. Priporočam tedaj tople vsem ta **železni sirup**.

V Marenbergu dne 8. decembra 1879.

Fran Steiner, trgovec.

1 sklenica velja 1 gold. av. v.

Zaloge imajo: V Ljubljani: bratje **Krisper**; v Mariboru: **J. C. Bankalari**, lekar; v Slovenjem Gradci: **G. Kordek**, lekar.

Dunajska borza 27. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld. 25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72 „ 45 „
Zlata renta	20 „ 20 „
1860 drž. posojilo	85 „ 20 „
Akcije narodne banke	132 „ 20 „
Kreditne akcije	833 „ 20 „
London	299 „ 20 „
Napol.	117 „ 20 „
C. kr. cekini	9 „ 25 „
Državne marke	5 „ 25 „
	57 „ 25 „
	90 „ 25 „

Išče se izobražen

gozdar,

(43-1)

NOVE VOZNE LISTE

za železnice

prav po ceni priporočila

„Narodna tiskarna“

v Ljubljani.

Tuji.

25. januarja:

Pri **Slonu**: Graf **Lichtenberg** iz Dolenjskega. **Sonnenberg** & **Kanže**. **Liles**, **Hreh**, **Fendrich**, **Friedman**, **Müller** iz Dunaja.
Pri **Malič**: **Löwy**, **Schüller**, **Engel** iz Dunaja.
A. Brecht **Greco**.
Pri **bavarskem dvoru**: **Gr. gorič**, **Radorn** iz Trsa.

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci ali trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in snajenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najbolje za to sredstvo je

dr. Roza

življenski balzam.

Življenski balzam **dr. Rozov** odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oziroma vse prebavljanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in dravje zopet. Odpravlja vse težko prebavljanje, osobito gnjus do jedi, kisle riganje, napetost, bljevanje, krč v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti postnemu povzetju svote.

Veslepostovani g. **Fragner!**

Prosim vas udano, pošljite mi za priloženih 18 mark zopet „dr. Rozov življenski balzam“. Ta balzam je prav posebno sredstvo zoper gnjus do jedi, sluhšanje, in ako se ne more spati. Ljudje, nad kojimi so že obupali zdravniki, postali so po tem „življenskem balzamu“ zdravi in krepki. Prosim za takojšnje pripislanje.

V štovanju vam udani

H. Stolzenberg.

Loos-Heinersdorf poleg **Müncheberga** 14. avg. 1875.

Svarjenje!

Da se izogne nejubim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno **dr. Rozov življenski balzam** iz lekarne **B. Fragner-ja** v **Pragi** zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno **dr. Rozovega življenskega balzama**.

Pravi

dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izde ovalca **B. Fragner-ja**, lekarna „k črnemu orlu“ v **Pragi**, **Ecke der Spornergasse** Nr. 20-3.

V Ljubljani: **G. Piccoli**, lekarna; **Jos. Svoboda**, lekarna. V Novem mestu: **Dom. Rizzoli**, lekarna. V Kameniku: **Jos. Močnik**, lekarna.

Vse lekarne in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega življenskega balzama. Isto tam:

Pragska občna domača maz,

gotovo in izkušeno sredstvo za ozdravljenje vsacega prisada, rane in otekline, à .5 in 3 kr. av. v.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gld. a. v. (20-17)

Prva ogerska občna zavarovalna družba.

Okrožnica

za vse tiste, ki se hočejo zavarovati na hiše in kmetijska poslopja za 6 let in sicer 1. leto brezplačno.

Častito zavarujoče občinstvo, posebno pa tisti, ki so nam dozdej svoje zaupanje izkazali in s tem naše društvo do sedanje veljave povzdignili, nam bodo priznali, da smo zmirom pošteno postopali, kakor je tudi naše celo društvo na pošteno, trdno podlago postavljeno, in da se smemo v tem oziru z vsakim podobnim društvom meriti. — Naše pošteno postopanje je imelo dober vspeh!

S koncem leta je naš temeljni kapital **3 mili one gold.** popolnoma vplačan, pa ne po plačilih delničarjev na akcije, nego po prihranjenih plačilih zavarovancev, tako da nam še ostane **1 milijon gold.** na razpolaganje za škode, ki bi nas utegnile v bodočem letu zadeti; in s tem dobičkom lahko izplačamo vse škode, ne da bi se temeljnega kapitala dotaknili.

Tak lep vspeh nam stori mogoče, da pri zavarovanju zoper ogenj lahko ponudimo še ugodnejše pogoje.

Sklenili smo namreč novo olajšanje, da, kdor **hiše in kmetijska poslopja** od zdaj zanaprej pri nas na **šest let** zavaruje, ne bo za prvo leto nič drugega plačal, kakor kolek in pisarne stroške, zavarovalnino pa je zavezan še le od drugega leta naprej plačevati.

Ker nobena zavarovalna banka takih ugodnih pogojev ne ponudi, prepričani smo, da bo naša ponudba pri zavarovanju iskajočem občinstvu z veseljem sprejeta, in na tak način se bo vsak lahko za več let pod dobrimi pogoji zavaroval.

V tem bo slavno občinstvo spoznalo, da smo vsigdar pripravljeni, kar mogoče olajšati zavarovanje in da cenimo zaupanje dosedanjih naših zavarovancev s tem, da jim za šestletno zavarovanje eno leto brezplačno ponudimo, iz česar je jasno, da je zaupanje v naše društvo popolnoma utemeljeno in opravičeno. — Naši mnogobrojni zastopniki v slovenskih deželah bodo z velikim veseljem natančneje o tem poročali.

S š spoštovanjem

(41-1)

Glavno zastopstvo za Kranjsko in spodnje Štajersko

ima

Jakob Dobrin,

v Ljubljani, frančiškanski trg št. 45.

Okrajni zastopniki za to zavarovalnico se sprejmejo v večjih krajih Kranjske in spodnje Štajerske.

Izdatelj in urednik **Makso Armič.**

Generalno zastopstvo

prve ogerske zavarovalne družbe

G. Micori l. r.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Angležem se mora v **Afganistanu** še slabeje goditi kakor povedó, ker iz samega **Kabula** piše oficijozen dopisnik časnika „Times“, da se prav resno pretresava misel, **Afganistan** pustiti. V ta namen naj bi kraljica izdala manifest, da se Angleži umaknejo, ker so le proti Šir-Aliju vojevali, ne proti Afgancem.

Dopisi.

Iz Idrije 26. jan. [Izv. dop.] Interpelacija visokorodnega gospoda kneza Ernst Windischgrätza vzbudila je mej ubogimi našimi rudarji nepopisljivo veselje, ker vse uže teškim srcem pričakuje odrešenja. Prišla pa je ta interpelacija, hvala Bogu, ravno še 'o pravem času, kajti komur je sedanjetukajšnje življenje znano, ta vé, da ubogi rudar ne le samo govoriti, ampak tudi po svoje uže več misliti nij smel. Zato pa ubogo ljudstvo vedno le na tihem vzdihuje in prosi: „Reši nas o Gospod!“ —

Letos ima naš rudnik 300letnico obhajati, odkar je popolnem cesarski postal, kajti leta 1580 prevzel je rudnik nadvojvoda Karel, kot naslednik in ded Ferdinandov, a izpoznavši važnost njegovo, razvidi kmalo, da rudnik v rokah mnogih posestnikov ne more donašati zaželjenega dobička, tedaj prevzame ravno v tem letu še mali del rudnika, ki je bil last privatnih. Takrat se je razglasila tudi nova postava — nov rudarski red za Idrijo, s katerim so se tedanje razmere uradnikov in rudarjev tako uravnale, da se je slehernemu pravica godila, ter se je splošni mir in red zopet povrnil v idrijsko rudarstvo.

Tudi denes si sleherni prebivalec našega mesta srčno želi uže miru, in da naj bi se ubogim delavcem zaslužek vsaj za toliko izboljšal, da bi jim bilo mogoče pošteno živeti.

Naše prepričanje pa je sedaj tako trdno, da nas nobena stvar od tega prepričanja odstraniti ne more, in mi stavimo v visokorodnega kneza vse zaupanje, da nam bode on z družimi poslanci do resničnega izboljška pomagali, ter da on o tej zadevi nij še zadnje besede govoril, zato uže najprej vskliknemo: Bog naj mu povrne, Bog naj ga blagoslovi za to blago dejanje! —

Kakor hitro smo brali v „Slovenskem Narodu“ izvrstno interpelacijo, poslal je brzo g. župan v imenu idrijskih prebivalcev knezu sledeči telegram:

„V imenu vseh rudniških delavcev idrijskih si usojam Vašemu Visokorodju za interpelacijo najtoplejšo zahvalo izreči. Naj vsemogočni blagoslovlja Vaš blagi trud za uboge in hudostiskane ljudi.“

Z Dunaja 25. jan. [Izv. dopis.] Kako, da se tako dolgo ne zve, kdo bode naučni minister, če ravno se je uže pred nekoliki dnevi slišalo, da bode jeden izmej nam prijazne avtonomistične stranke? Zadnjič enkrat sem v dopisu rekel, da je ime tega moža še tajnost najožjega kroga. Denes pa čujem, da niti to ne, temuč da v tem hipu morda niti sam Taaffe ne vé zanj. To pa za to ne, ker ministre izbira — cesar sam. Izbor ministrov je prerogativa krone in dvor je baje vselej izbiral izmej več predloženih jednega.

Tako je tudi zdaj predložil grof Taaffe več imen cesarju; izmej teh bode jeden izbran. Mej temi se je uže jeden, ki je uže izbran bil, odrekel, da neče: namreč grof Hohenwart. Njega je Nj. Vel. cesar pri onej priliki, ko je tako dolgo govoril z njim (kakor sem vam pisal), vprašal, da li hoče sprejeti naučno

ministerstvo. Hohenwart se je zahvalil. Sodijo, da hoče on še le potlej v ministerstvo vstopiti, kadar Stremayr več ne bode in ne problematičnih „koalicij“. Razumljivo. Zdaj se res ne ve, kje je tista stranka v parlamentu, v imenu katere je Stremayr parlamentarični minister.

Govori se pozitivno, da mej predloženci je bil tudi mariborski slovenski poslanec baron Gödl. Ko bi cesarjev izbor nanj padel, menda bi si pač imeli Slovenci čestitati.

Za gotovo se sme pričakovati, da tudi Stremayr ne bode več dolgo pravosodni minister, ker ravno v njegovej stroki gre za izvedenje jezikove ravnopravnosti zlasti za Slované, a on bi v nasprotje prihajal s svojo preteklostjo, ko bi jo izvajal. Temu bode s tem v okom prišel, da bode odstopil, ali da mu bo slovo dano.

Iz Rádovljice 26. jan. [Izv. dopis.] Nij dolgo kar smo čitali v „Slovenskem Narodu“, da je bila pri nas „soareja“ za blag namen, in da se je v občno zadovoljnost končala. V istem dopisu je bila tudi želja izrečena, da bi se ustanovilo „bralno društvo“ ali „čitalnica“. Daj Bog, da se uresničijo lepe dopisnikove nade v prid domovini in narodu našemu!

Dné 7. februarja imamo v prostornih dvoranah gospoda grofa Thurna ples. Čisti dohodek je namenjen mestnim ubogim. Morebiti, da se spomnimo tudi stradajočih Notranjcev in Istrijancev.

Komité, na čelu g. grof Thurn, neutrudljivo dela, da bi vsem ustregel, in do zdaj je to nalogo častno rešil.

Žal, da se dobé še ljudje, kateri jednaki napravam kljubujejo in polena pod noge mečejo. Posebno jeden tukajšnjih gospodov, („Slovenskega Naroda“ bralcem znan od zadnjih volitev, kot ljut sovražnik našega naroda), kateri, ne da bi sam kaj napravil, ampak še to podira kar drugi zidajo, silno se usti nad komitejem, ker je nekatere, kateri so njemu trn v peti, tudi vabil. Gospod, ostani doma!

Iz Trsta 26. jan. [Izv. dopis.] „Historične pravice“ imajo naši Italijani vedno na jeziku, kadar se tiče kaka stvar Trsta a ne okolice. Trst je res imel v Avstriji toliko pravic, toliko, kot nobeno drugo mesto države. Tržačanje so bili vojaščine prosti, ali izpodkopavali so toliko časa zemljo, na katerej so stali, da so se sami v jamo zvrnili. Okoliški bataljon, kinč Trstu, moral je njim na ljubo na nagloma odpravljen biti, kajti lahoni so vse žile napeli, kar jim je takratni namestnik, nemški general Möring pripomogel, da je bil slovenski bataljon razpuščen. Bali so se Lah slovenske puške kot vrag križa. Denes pa uže morajo biti Tržačanje tudi sami vojaki. To se vé, ob resnem času vojne, kakor za okupacije Bosne, so nekateri naši Lah iz boljših družin tako italijansko hrabri, da brž preko meje v Italijo fugo potegnejo boječi se vsake vojne sapice Intrigirati, zarote delati, zavrtno napadati, to zna Lah, ali kože na prodaj nesti, tega ne, boji se. In temu elementu so nas Slovane toliko let žrtvovali v gospodstvo?

Mestni lahonski magistrat tržaški je okolično slovensko obropal vseh prejšnjih pravic; odvzel je okoličanom samostojne župane, ter namestil jih z osobjem, ki večjidel ne umejo slovenskega.

Prišel je čas, da se bode svobodna luka opustila, kar se je uže po drugod zgodilo. Tukajšnje politično društvo „Progresso“, organ óne stranke, katera čez Adrijó škili, sklicalo

je občni zbor, v katerem se je pretresavalo, mej drugimi tudi to: More li država brez dovoljenja zastopništva Trsta odvzeti ta dolgotletni privilegij brez volje ljudstva? Pa kdor je v mestnem zboru poslušal protest okoliških vrlih poslancev, ko se je od Lahov barbarsko po njih pravicah mahalo, reče zdaj: denes tebi, včeraj meni. Denes se sklicuje óna stranka na historično pravo, katera je pred malo leti tep-tala enake historične pravice drugih soobčanov v blato. Da bi se bila laška stranka pravično držala, vsakemu svoje pustila, morda bi bilo v Trstu denes drugače in ne bi vznemirjal pók petard poštenega prebivalstva.

Domače stvari.

— (V narodnej čitalnici ljubljanskej) bode dné 1. februarja slavnostna beseda s plesom. Program besedi: 1. A. Hajdrih — „Jadransko morje“, moški zbor. 2. a) Mendelsohn-Bartholdi — „Jesen“, b) Franjo Gerbič — „V noči“, dvospeva gospé Milke Gerbičeve in gospé Engelhilde Lavričeve, na glasoviru spremlja gospod Franjo Gerbič. 3. Ch. Beriot — „Fantaisie ou Scene de Ballet“, za violin in glasovir, igrata gospod Viktor Parma in gospica Marija Orlova. 4. Mendelsohn Bartholdi — a) „Mesec“, b) „Spoved“, samospeva gospé Engelhilde Lavričeve, spremlja na glasoviru gospod Franjo Gerbič. 5. Ch. Dancal — „Symphonie concertante“, za dva violona in glasovir, igrajo gospod Viktor Parma, gospod Anton Klein in gospica Marija Orlova. 6. Maierbeer — „Pesen pažeta“, iz 1. dejanja opere „Hugenoti“, poje gospá Milka Gerbičeva, na glasoviru spremlja gospod Franjo Gerbič. 7. Dr. Benjamin Ipavic — „Kdo je mar?“ veliki moški zbor s samospevi za tenor, bariton in bas, pojó gospodje Meden, Pucihar in Valentinčič, na glasoviru spremlja gospica Marija Orlova. Po besedi izborni ples, pri katerem gode gledališki orkester pod vodstvom kapelnika gospoda Majerja. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za društvenike čitalnične 50 kr., za goste po društvenikih vpeljane 1 gld.

— (Tiskarsko izobraževalno društvo) je imelo v soboto 24. januarja svoj redni občni zbor. Predsednik g. V. Arzelin je poročal o delovanji odbora za leto 1879, omenil je mej družim tudi, da je, akoravno se je iz blagajnice za bolne v preteklem letu mnogo izdalo, vendar premoženje narastlo od 5202 gld. na 5690 gld. Blagajnica izobraževalnega oddelka je isto tako v dobrem stanu. Društvo ima več sto knjig obsegajočo knjigarno, ravno tako je družabnikom na razpolaganje mnogo časopisov vsakovrstnega obsežka. — Za društvenega zdravnika je bil zopet dr. Keesbacher sprejet. — Pri volitvi novega odbora so bili izvoljeni naslednji gospodje: V. Arzelin, predsednik; A. Pucihar, njega namestnik; A. Bonač, Träger, zapisnikarja; J. Kožel, E. Spatzek, denarničarja; F. Hribar, R. Šeber, knjižničarja. — Končno se je g. predsedniku V. Arzelinu za njegovo neutrudljivo in mnogoletno delovanje v prospeh društva, kakor tudi vsem gospodom založnikom tu izhajajočih časopisov za brezplačno pošiljanje listov, izrekla zahvala.

— (Občni zbor ljubljanske „Marijne bratovščine“) se je vršil pretečeno nedeljo v mestnej dvorani pod predsedstvom predstojnika g. Regalija v navzočnosti kakih 100 udov. Predstojnik gosp. Regali poroča o društvenem delovanji l. 1879. Društvo je štelokonec 1879. leta 447 možkih in 1393 ženskih,

bodo v ozkej zvezi s starši naših mladeničev in deklic, da jim dajo dobre praktične nasvete, kako naj napeljujejo svoje otroke k delu in lepemu vedenju. — Naj se tudi na vsak mogoč način pri naši mladini čut do poštenja in časti razvija in porablja za odgojo. Mnogo bode koristilo, če se vpeljejo javne skušnje, ter za lepo vedenje v šoli in doma in za izvrstno napredovanje v težjih predmetih darila razdelé, (kar storé praktični Angleži in Francozi v vseh srednjih šolah). — Izid skušnje in imena najizvrstnejših se potem objavijo v v časnikih. — Potem ne bomo imeli na deželi toliko neotesancev, ki bi se ne bali ječe, ker dobé ondi „košto in kvartir zastonj“. — Kdor ume čut do poštenja in časti v šoli dobro porabljati, bo tudi brez šibe dobro podučeval. slab pedagog pa tudi s šibo ne. Francozi ne rabijo šibe v nobeni šoli, odgojujejo pa dobro.

Vsa inteligencija, duhovna in posvetna naj skupaj na to deluje, da bode mladina ondi več in boljše veselje našla, kakor v krčmah in drugih gnezdih sedanje divjosti. Mladina se naj na vsak mogoč način (z društvi, pesnimi itd.) od obiskovanja domačih krčem odvrača. — Mladina je polna življenja in hoče družbo in veselje imeti; če se jej ne dá drugod, si ga poišče sama, kjer ga dobi, v krčmi. — Naj se ustanovijo časi v letu po praznikih izleti, pri katerih se pa ne bode kričalo, kakor časi pri sedanjih šolskih veselicah, ampak po vojaški po malem v redu marširalo in pelo mimogredé. — Od udeleževanja izletov se naj izključijo učenci, ki se slabo vedejo.

Da se zživi čuvstvo za štedljivost, naj se vpeljejo povsod šolske hranilnice. Francozje so je tudi vpeljali leta 1874, kojih nasledek je bil, da so vložitve v hranilnice od 573 milijonov leta 1874 na 1010 milijonov leta 1878 narastle!

(Dalje prih.)

Iz državnega zbora.

V ponedeljek se je odločila osoda vladne predloge gledé zemljiškega davka. Sprejet je bil Lobkovičev predlog, da se vladna predloga izroči nazaj davkovskemu odseku v zopetno posvetovanje, s 558 glasovi zoper 142 glasov; pri tej seji vodja finančnega ministerstva nij

bil navzočen, a nadomestoval ga je drug sekcijski šef, kar je že naprej svedočilo, da vlada svojih davkovskih predlog nij hotela več zagovarjati. V tej zadnji seji sta govorila oba poročevalca, za večino poslancev Krzczunovicz, za manjšino Schaup. Poročevalec manjšine se je neuspešno trudil, da bi navel razlogov za sprejem vladnih predlog; nasprotno je poslanec Krzczunovicz stvarno zagovarjal predlog Lobkovičev in svoje razloge podpiral z mnogimi akti. Dejal je, da so tudi Poljaki za „brzo“ uravnanje zemljiškega davka, zato, ker nimajo zdaj nobene podloge za zemljiške knjige. Ker mu je dvorni svetnik Beer očital, da je poročevalec večine zagovarjal l. 1872. kontingentiranje zemljiškega davka, odgovoril je Krzczunovicz, da je hotel tačas, da bi se za vsako deželo odločila davkovska kvota, in da bi se ta davkovska kvota razdelila na podlagi deželnih zakonov, ker dežele so pozvane, da sodelijo o svojih razmerah, a ne središče — državni zbor. Manjšino državnega zbora, ki je doslej po novinah zmirom sumičila večino, da hoče ta uravnanje zemljiškega davka zavleči, ker se boji večjih davkov, je poročevalec večine dobro pičil: obrnil je orožje in očital manjšini, da je za vladno predlogo iz sebičnih uzrokov, ker bi se preje kot mogoče rada iznebila nekoliko davka. Začasno se zemljiški davek ne sme razdeliti, rekel je poslanec Krzczunovicz, nego se mora ravnati po zakonu od leta 1769., ki določuje, da se definitivno davki zemljiški razdelé še le po dovršenih reklamacijah. Potem pa je dokazoval, da se je pri vcenjevanji zemljišč v zadnjih letih vse prehitelo, prav bi ne bilo tedaj, ko bi se na podlagi tega nepopolnega dela zemljiški davek razdelil. On je celo za to, da bi se vse doslej izvršene vcenitve izročile nazaj okrajnim cenilnim komisijam, da bi pregledale svoja dela. Naposled je predlagal, da se v drugej točki Lobkovičevega predloga obrok skrči na osem dnij, v katerem času ima davkovski odsek zopet o vladnih predlogah poročati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. januarja.

Skoro vse novine poročajo, da bode novi naučni minister precej imenovan, še

predno se bode posvetovanje o bosenskem upravnistvu začelo v državnem zboru. Ker pa pride predloga ob upravi Bosne najbrž še ta teden na dnevni red, tedaj ne bi imeli več dolgo čakati. Saj že itak ne vemo, zakaj moramo tako dolgo čakati. — Piše se nam tudi, da je večina izrekla, da nečče prej o budgetu za nauk poročati, predno ne bo drug naučni minister imenovan.

Gledé tega vprašanja piše praška „Politik“ v dopisu z Dunaja: Personalno vprašanje sicer še nij končno rešeno, skoraj gotovo zaradi tega ne, ali naj bi novi minister vzel se iz državnega zbora ali ne. Kot kandidati se najbolj imenujejo Dunajevski, Gödel-Lanoy in baron Kriegssau; vsekako bode novi naučni minister avtonomistom prijazen mož. Naj si bode pa kakor hoče: avtonomistiška stranka nij samo za to, da bi vladi samo „da“ rekla ali dovoljevala, ona hoče še predno bode dovolila budget, dobiti poročstvo z imenovanjem naučnega ministerstva.

Vnanje države.

Črnogorski knez je formalno izjavil, da ne popusti nobene pravice zagotovljene si v berlinskem dogovoru; on še upa, da bo Turčija mirnim potom izročila mu Plavo in Gusinje, a silo, naj pride potem od katerekoli strani, bode odbil tudi s silo.

Na čestitanje ruskega carja petindvajsetletnice dné 2. febr. bodo odšli z veliko družino tudi princ Wales, véliki vojvoda Meklenburg-Sverinski, véliki vojvoda Hesenski in princ Aleksander Hesenski. Baje da ideta tudi kralj in kraljica Württemberg-ska. Iz Berlina bode dvor zastopal princ Friderik Karel, potem pa bodo šle tudi deputacije vseh nemških polkov, katerim je šef ruski car.

V soboto odpotuje ruska carinja iz Cannesa domov v Peterburg.

Italijanske zbornice seje so bile v ponedeljek s kraljevim dekretom odložene.

Novi ruski poslanik v Londonu, knez Lobanov, bode imel baje tam lahko polozenje, „Indépendance“ piše, da zato, ker so Angleži uže siti pustolovske politike Beaconsfieldove, in ga bodo zategadelj podpirali. Z angleško vlado, katera bode baje ob prihodnjih volitvah najbrž propala, ima Lobanov nalogo, skleniti pogodbo zavolj nevtralnega ozemlja v Aziji, kar bode — tako nadaljuje isti list — Angležem bolj hasnilo, nego Rusiji, od katere pričakuje svoje rešitve izpod Angležev 240 milijonov Indijcev.

Angleški poslanik v Carigradu, sir Henry Layard, bode baje odpozvan odtod, ker išče zmirom prepirk s Turčijo, dasi je on tudi nje največji zagovornik.

vaki kaj storiti, brez naše pomoči pa ne bodo kaj prida opravili.

Imeli smo uže naroden deželni zbor in odbor na Kranjskem, ali iz same udvorljivosti smo lepo šivali z nemškutarji v kompromisu — pardon, milostiva! čisto sem pozabil, da pišem objektivno pismo vam, in da pride to pismo pod, a ne nad črto.

Ko sva še midva plesala skupaj, bilo je po priliki pred 16. leti zadnjikrat, tačas se nijmo sukali po nemški okolo, kakor se suče sedanja pokvarjena mladež, ampak po starej slovenskej navadi smo se vrtili in govoriti kar nijmo imeli časa, ker ko bi bili imeli časa kaj, potem ne vem, kako bi se bile ve ženske branile nemščine vse skupaj, kolikor vas je bilo pri plesu.

Ko sem bil še mlajši, nijsem tako zelo mrzil nemške besede iz nježnih ust, če je le drugače bila objektivno prijazna, sedaj pa, ko sem se uže postaral, pa vidim, da se je moja brada spravila subjektivno v cvet, sedaj se niti ne bi hotel več zmeniti za žensko z nemškim loparjem v ustih, ko bi ga še tako lju-

beznjivo znala sukati; pred šestnajstimi leti sem pač celo vam prizanesel katero, če je bila tudi nemška, kar sedaj ne bi več storil ($2 \times 16 = 32$).

Ne plašite se, gospa! ne bom povedal nikomur, koliko jih imate, v vaših letih se račununi tako točno ne vodijo, in jaz poznam gospo, katera je bila lani 32 let stara, a letos jih ima samo 28. — Ta bo dolgo živela, če bo šlo tako naprej!

Zabredel sem na sklizko polje, samo ne vem, kako bi jo ukrenil na drugo stran, da se ne bi skregal z logiko. Če počnem pisati enkrat o ženskej starosti, potem ne bo tako lahko konca in kraja mojemu pismu, a za denes bom moral skleniti, ker drugače vzame nemara urednik svoj svinčnik iz žepa, pa mi prikrajša pismo spredaj ali zadaj, kakor mu bolje sodi, in potem bi se utegnila skregati midva, urednik in jaz, a temu se izogibljem po mogočnosti, ker vem, da bi v takem slučaji gotovo jaz moral biti pametnejši, nego je urednik, ter popustiti.

Sicer bi po mojem subjektivnem mnenji

moglo uže dosti biti teh mojih objektivnih pisem, če pa mislite vi, milostiva, da jih še nij dosti, bom pa počel s početka „ob noviter reperta“ sè številko I., ker so se itak uže pomešale stavcu številke, in tako je št. V. prišla dvakrat na vrsto, kakor da ne bi imela „Narodna tiskarna“ št. VI. v zalogi.

Če je néma, naj si jo kupi novo, ker denarjev, se mi zdi, imajo nekaj, drugače nam ne bi plačali treh goldinarjev od akcije.

Boljša je pa vendar le akcija društva „Narodne tiskarne“, nego li óna banke „Slovenije“, to mi verjemite, akoravno ste vi milostiva kot „stara“ Slovenka gojila simpatije do „Slovenije“, a antipatije do „Narodne tiskarne“, katero sem vedno branil in zagovarjal jaz — ne zastonj, ker sem uže odrezal en kupon, katerega jim bom poslal v Ljubljano precej, ko se bodo v tečaj stavili denarji, ki sedaj mrtvi ležijo v kasah in čakajo, da pridejo mej svet.

V objektivnem spoštovanji vaš

C—v.